

Vergaderjaar 2010–2011

28 684

Naar een veiliger samenleving

Nr. 311

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 maart 2011

Inleiding

Tijdens het spoeddebat over geweld tegen hulpverleners op 20 januari 2011 (Handelingen II 2010/11, nr. 42, item 5, blz. 16–32) hebben de Kamerleden Çörüz (CDA), Van Raak (SP), Van der Staaij (SGP) en Marcouch (PvdA) aandacht gevraagd voor de relatie tussen geweld en alcohol- en drugsgebruik. De heer Marcouch heeft bij die gelegenheid een motie ingediend, waarin hij de regering verzoekt het gebruik van alcohol en drugs aan te merken als een zelfstandig strafverhogend element in de strafeis via het OM-systeem Bos-Polaris. De motie is aangehouden. Tijdens het AO Veilige Publieke Taak op 8 maart jl. heb ik toegezegd uw Kamer hierover binnen een maand te informeren. Via deze brief informeer ik u over de maatregelen die aan de orde zijn om registratie door de politie van middelengebruik bij geweld mogelijk te maken en dit gebruik aan te merken als strafverzwarende omstandigheid. De registratie is noodzakelijk, opdat in het justitiële traject duidelijk wordt dat er sprake is van middelengebruik.

Middelengebruik als risicofactor bij geweld

In tal van – vooral buitenlandse – onderzoeken is een relatie gevonden tussen middelengebruik en geweldpleging. Vooral alcoholgebruik, al dan niet in combinatie met drugs, blijkt een factor van belang. Hoewel er in Nederland geen zicht is op de totale omvang van alcohol- en drugsgerelateerd geweld, wijzen deelonderzoeken naar de samenhang met onder meer uitgaansgeweld, huiselijk geweld en vandalisme erop dat met name alcohol een risicoversterkende factor is.

In het WODC-onderzoek *Geweld binnen en buiten* (2005) is geconstateerd dat slechts 10% van de processen-verbaal informatie bevat over middelengebruik bij geweld. De Tweede Kamer is toen toegezegd dat «bezien zal worden hoe bij geweldsincidenten de registratie van alcohol- en/of drugsgebruik systematisch kan plaatsvinden» (Kamerstukken II, 2004/2005, 28 345, nr. 33).

Alcohol- en drugsregistratie

Ter voorbereiding op de voorgenomen registratie van alcohol- en/of drugsgebruik bij geweld heeft de politie in 2006 het bedrijfsprocessen-systeem regionaal aangepast, waarna in drie pilots in 2007 het middelengebruik bij geweld geregistreerd is. De omvang van middelengerelateerd geweld bleek 31 procent van het totale geweld te omvatten waarbij alcohol met 28 procent het leeuwendeel innam. In bijna de helft van de gevallen betrof het zwaar geweld. De recidive lag rond de 50 procent.

Inzet registratie voor strafverzwaring en opleggen gedragsinterventies

Het doel van de registratie is tweevoudig: het voorkomen van recidive en voor het aanmerken van alcohol en drugs als een strafverzwaringsgrond. Voor degenen die onder invloed geweld hebben gepleegd, zijn er gedragsinterventies die ingrijpen in middelengerelateerd delictgedrag. Deze interventies worden kansrijk geacht voor het verminderen van de recidive. Daarnaast kunnen specifieke bijzondere voorwaarden als het alcoholverbod, het locatiegebod en –verbod effect sorteren bij het voorkomen van middelengerelateerd geweld. De registratie dient bovendien een repressief doel: het aanmerken van het gebruik als strafverzwaringsgrond. Het verhogen van de strafeis biedt ook meer ruimte voor het opleggen van bijzondere voorwaarden. In 2009 is de Tweede Kamer toegezegd om bij geweldsdelicten alcohol als strafverzwaringsgrond aan te merken in het systeem Bos-Polaris van het OM (Kamerstukken II, 2008/2009, 28 684, nr. 237).

Kosten en baten

Alvorens de registratie van middelengebruik in te voeren is in de periode 2009–2010 een analyse gemaakt van de technische, financiële en uitvoeringseffecten. Uit het onderzoek blijkt onder meer dat de technische aanpassing van de Basisvoorziening Handhaving van de politie niet ingrijpend is, omdat hiervoor gebruik gemaakt kan worden van dezelfde wijze van registreren als bij rijden onder invloed. Evenwel is er extra personele inzet vereist, omdat het uitvoeren van de registratie en vooral toepassing van de alcoholtesten meer tijd van de politie vergt. De extra kosten bedragen ca. € 2 mln. Daarmee wordt bij alle vormen van geweld, inclusief vandalisme, het middelengebruik geregistreerd. Ik hecht er overigens aan op te merken dat niet alleen de kosten maar vooral de baten van registratie in ogenschouw genomen moeten worden. Een belangrijk doel van de maatregel is het voorkomen van geweldsdelicten en recidive, en hierdoor het veiliger maken van Nederland.

Alcohol en drugs als strafverzwaring bij geweld

Registratie van alcohol- en drugsgebruik bij geweld vormt een basisvoorwaarde voor zowel het opleggen van op middelengebruik gerichte gedragsinterventies als voor het aanmerken van dat gebruik als strafverzwaring. Als de politie deze gegevens niet registreert, kan er in het verdere justitiële traject immers geen rekening worden gehouden met het alcohol- of drugsgebruik. Aangezien de objectieve vaststelling van middelengebruik bij geweld noodzakelijk is om tijdens de rechtszitting een verhoging van de strafeis gehonoreerd te zien, ben ik voornemens de registratie door de politie van middelengebruik bij geweld in te voeren en daarvoor in het Wetboek van Strafvordering de mogelijkheid van de inzet van alcohol- en drugstesten te creëren. Het NFI zal ik opdracht geven te onderzoeken welke grenswaarden zouden kunnen gelden voor het

aanmerken van alcohol- en drugsgebruik als strafverzwarringsgrond bij geweldsdelicten.

Met de registratie van middelengebruik, de wettelijke verplichting tot medewerking aan de testen en het aanmerken van het gebruik van alcohol en drugs bij geweldsdelicten als strafverzwarringsgrond in Bos-Polaris, handel ik in lijn met hetgeen is neergelegd in de aangehouden motie-Marcouch.

De minister van Veiligheid en Justitie,
I. W. Opstelten